

29.	P	Mihael, Gabriel in Rafael, nadangeli	Otoče	17.30	† Stanislava Pogačnika, dar sosedov
30.	T	Hieronim, duhovnik	Kamna Gorica	17.30	†† Tomanove
1.	S	Terezija Deteta Jezusa	Kropa	17.30	dekanijska konferenca, po namenu
2.	Č	Angeli varuhi	Dobrava	17.30	† Franca Pogačnika, 7. dan
3.	P	Gerard, opat	Kamna Gorica	9.00	po namenu
4.	S	Frančišek Asiški, red. ustanovitelj	Dobrava	17.00	za farane
5.	N	ROŽNOVENSKA NEDELJA	Kamna Gorica	8.00	v čast nadangelu Mihaelu
6.	P	Bruno, ust. kartuzijanov	Otoče	17.30	za zdravje
7.	T	Rožnovenska Mati Božja	Kamna Gorica	17.30 18.00	† župnika Martina Kočevarja sestaneček za starše birmancev
8.	S	Pelagija, spokornica			maše v fari ne bo
9.	Č	Dionizij, škof	Dobrava	17.30	po namenu
10.	P	Danilo, mučenec	Kamna Gorica	17.30	po namenu
11.	S	Janez XXIII., papež	Dobrava	17.00	†† Jožove
12.	N	28. NEDELJA MED LETOM	Kamna Gorica	8.00	za farane

PRIPOROČAM SE ZA MAŠNE NAMENE.

Z nadškofom Stanislavom Zoretom, ki bo drugo leto birmovalec v naši dekaniji, smo se dogovorili, da bo birma v župniji Kamna Gorica na nedeljo 26. aprila ob 8h. Duhovne vaje za birmance bomo imeli že letos pred Božičem in sicer od 19. do 21. decembra v Marijinem domu na Bledu. O pripravi na birmo bi se rad pogovoril tudi s starši in botri birmancev, zato vas v torek 7. 10. po maši vabim na srečanje.

V naši dekaniji je katehumenat organiziran v župniji Breznica, pa tudi sam nekaj katehumenov pripravljam na zakramente v Lescah. Če bi se nam želeli pridružiti, mi to sporočite. S srečanji bomo pričeli v oktobru, v Lescah ob sobotah po maši.

V mesecu rožnega venca vas papež Leon XIV. poziva, da molite za mir na svetu. Vsaj pred nedeljskimi mašami (ob sobotah in nedeljah) bomo molili tudi v cerkvi.

Izdala župnija Kamna Gorica. Odgovarja: Marko Avsenik, žup. upravitelj.

El. naslov: marko.avsenik@rkc.si Telefon: 041 614 964

ŽUPNIJSKI LIST

ŽUPNIJE

KAMNA GORICA

Letnik 3. Št. 21. (od 28. 9. do 12. 10. 2025)

upokojeni nadškof dr. Marjan Turnšek: KATEHUMENAT

Pred drugim vatikanskim koncilom lahko v Katoliški cerkvi razlikujemo dva načina priprave na obhajanje zakramenta svetega krsta. V misijonskih deželah je prevladovala priprava odraslih na krst. To je bil daljši proces. Ker ni bilo krščanskega okolja, je bilo potrebno krščanstvo šele ukoreninjati. Krst odraslih vero v Kristusa predpostavlja. V klasičnih krščanskih deželah pa je bilo kar nekaj stoletij pravzaprav okolje povsem krščansko in velika večina je bila krščena kmalu po rojstvu. Vse v dvajseto stoletje je bilo pogosto pravilo, da se otrok krsti čimprej po porodu. Zato ni bilo malo primerov, ko so bili krščeni še isti dan kot rojeni. V dvajsetem stoletju pa se je s pojavom sekularizacije in še zaradi drugih različnih vplivov pričelo pojavljati vedno več ljudi, ki niso bili krščeni kot otroci in so odkrili vero v odrasli dobi ter izrazili željo po pridružitvi cerkvenemu občestvu. Tako je Cerkev po zadnjem koncilu jasno zaznala potrebo po ponudbi primerne katehumenske poti za te spreobrnjence. Kako pravilna je bila ta odločitev, vedno bolj spoznavamo, saj danes nekateri krščeni starši ne poskrbijo za krst svojih otrok in se ti pozneje srečajo z vero v Kristusa. Sedanja oblika katehumenata pa se je zgledovala po prvotni Cerkvi v prvih stoletjih, ko se je katehumenat hitro in skoraj samoumevno uveljavil pri širjenju krščanstva.

Apostolsko dobo težko primerjamo s katerokoli drugo, saj so bili to prvi koraki Cerkve, ki jih je gotovo spremljala posebna milost, ker so bili prvi evangelizatorji ljudje, ki so živeli z Jezusom ali ga v živo srečali po vstajenju kot Pavel; zato je bilo njihovo oznanjevanje posebej karizmatično. Te ljudi in tudi prve skupnosti je spremljala velika gorečnost, saj so bili večinoma pripravljeni raje umreti kot zatajiti Kristusa in zapustiti cerkveno občestvo. Iz nekoliko poznejših ohranjenih zapisov iz dobe cerkvenih očetov pa jasno razberemo, da so takrat poleg že podaljšane predhodne priprave na krst uvedli tudi poučevanje po krstu in podobno po vseh drugih zakramentih, kar so imenovali mistagogija. To razumemo kot uvajanje v življenje iz skrivnosti določenega zakramenta, kar pred dejanskim obhajanjem zakramenta sploh ni mogoče. Seveda pa je razumljivo, da je prav mistagogija po krstu bila najpomembnejša, ker je krst temeljni zakrament.

V Gelazijevem zakramentariju iz 5. stoletja je že jasno zapisano, da ima katehumenat daljno in bližnjo pripravo. Daljna je trajala okoli tri leta, bližnja pa v postnem času. Katehumenat je imel več stopenj in z njimi povezane obrede. Že vstop je bil npr. povezan z obredom z uvodno katehezo, polaganjem rok, zarotilno molitvijo, prvim križem, polaganjem soli na jezik in blagoslovom. Sledilo je redno poučevanje (kateheza) in uvajanje v življenje krščanskih kreposti. Cerkevno občestvo je katehumentu določilo tudi

spremljevalca, botra, ki je bil že izkušen kristjan, da ga je skozi to pripravo spremljal v vsakdanjem življenju, mu pomagati pri prenašanju naučenega v življenje; tako je bil tudi pred občestvom porok, da katehumen resno vstopa v krščanstvo tudi s spreminjanjem svojega vsakdanjega življenja. Med poučevanje je spadalo tudi poučevanje o hudičevih delih, katerim se je moral že vnaprej odpovedati, če je želel postati kristjan. Takšna očitna hudičeva dela so bile razne poganske orgije, gladiatorske igre, izpostavljanje novorojenih prizadetih otrok. To so bili krvoločni spektakli, v katerih je okrutnost postala zabava, ubijanje bližnjega v zabavo drugih. Ta vidik je zelo sodoben, saj imamo na zunaj drugačna, a v jedru podobna dogajanja tudi danes. **Resen kristjan se mora vnaprej odpovedati določenemu tipu kulture, nekakšnemu »way of life«, kjer ne šteje resnica, ampak videz; kjer se ne išče resnica, ampak učinek, senzacija** – pod pretvezo resnice, dobrote se uničujejo ljudje (hoteni splav, evtanazija, pomoč pri samomoru, sodobno suženjstvo, korupcija, bogatenje na tuj račun...). Gre pravzaprav za »antikulturo«, proti Kristusu in Bogu. **Katehumen se mora odpovedati »temu svetu«, kakor bi rekel evangelist Janez.**

Prvotno so krščevali samo pri velikonočni vigiliji, zato je bila tudi bližnja priprava v postnem času. Sprva so krščevali samo škofje in pri isti velikonočni vigiliji so obhajali tudi zakrament birme. S širjenjem krščanstva in množenjem skupnosti pa so si škofje preskrbeli pomočnike, duhovnike. In kadar je krstil duhovnik, je nato v najkrajšem možnem času skupnost obiskal škof ter krst potrdil z obhajanjem zakramenta svete birme. Škof je skupaj z drugimi škofi v zboru škofov legitimni naslednik apostolskega zbora, zato edini porok edinosti s Kristusovo Cerkvijo in je dolžan skrbeti tudi za neokrnjen Kristusov nauk. Škof je živa vez z vesoljno Cerkvijo...

Z izenačitvijo krščanstva z drugimi verstvi v rimskem cesarstvu se je krščanstvo lahko pričelo svobodno razvijati in stopilo v javnost. S tem je postalo tudi bolj »vidno« in zato tudi privlačno. Zlasti po Teodozijevem privilegiranju krščanske vere ob koncu četrtega stoletja je vstopanje v krščanstvo postalo množično. Žal, lahko rečemo, pa je to vodilo v slabljenje priprave in ne v krepitev, saj so številni vstopali tudi zaradi privilegijev, ki so jih imeli kot kristjani. Kateheze škofa Cirila Jeruzalemskega so bile aktualne takrat in so še danes; z nekaterimi prilagoditvami seveda. **Pravzaprav so bistvene stvari iste kot nekoč, spreminjajo se pa oblike in okoliščine, zato je potrebno v vsaki dobi in celo vsakemu posamezniku ustrezno prilagoditi posredovanje vere in temu primerno tudi pot katehumenata.** V sodobnosti so takšne prilagoditve potrebne še pogostje. Na splošno menim, da bi današnji katehumenat bilo potrebno bolj poosebiti, da ne bi bil kot »opraviti neki tečaj«, ampak zares osebno uvajanje v krščanstvo. **Župnijsko občestvo naj bi imelo vidnejšo vlogo, saj je krst tudi sprejem v občestvo Cerkve, ki je v danem primeru povsem konkretno župnijsko občestvo, v katerem se krst dogaja.**

Posebne vrste škodljiva stranpot je »**privatizacija**« obredov, ne samo krsta, tudi zakramenta zakona. To pomeni, da se na željo družine obhaja obred krsta povsem ločeno od skupnosti. Neka, vsaj simbolna, a dejavna navzočnost župnije bi morala biti vedno zagotovljena. Npr. navzočnost zastopnikov ŽPS, ki bi pri obredu sodelovali, pozdravili v imenu občestva, sprejeli novokrščenca v imenu župnije... Če so prvotno krst obhajali **med**

velikonočno vigilijo, ki je najpomembnejše bogoslužje občestva Cerkve v cerkvenem letu, potem pri današnjih obhajanjih **ta vidik ne bi smel biti povsem zabrisan.** Seveda pa lahko tudi predvidevamo, da večini kristjanov v župniji niti ni veliko mar za obhajanje krstov v drugih družinah. Vprašanje je, koliko bi se jih odzvalo, če bi župnik vse povabil na obhajanje krsta. Torej bi neko **obnovo katehumenata potrebovali številni naši verniki**, da bi poživili vero in živo pripadnost občestvu Cerkve in tako tudi bolje razumeli svojo vlogo pri obhajanju sv. krsta. **Tudi vprašanje botrov je zelo aktualno.** Kakršno koli je stanje, dejstvo je, da Cerkev še vedno želi botre. Z njihovo ukinitvijo ne bi ničesar rešili. Vsekakor je botrom treba nameniti več pozornosti in jih tudi dobro pripraviti. Morda bi bilo **smiselno razmišljati o oživitvi prvotne oblike botrov**, ko jih je postavilo občestvo kot dejavne spremljevalce na poti priprave. Verjamem tistim, ki pravijo, da med znanci skoraj ne morejo več najti človeka, ki izpolnjuje merila, ki jih Cerkev postavlja za botre. S številčnim manjšanjem jeder naših župnijskih občestev bi bilo to vedno bolj izvedljivo... **Vsekakor nižanje kriterijev** vpeljanosti v vero in življenje iz vere **pri obhajanju posameznih zakramentov ni rešitev.** Prav potrebnemu nivoju vere katehumenov ali pa staršev, če gre za krst otrok, bi bilo potrebno nameniti več pozornosti in skrbi. Mednarodna teološka komisija pri Digasteriju za nauk vere je v dokumentu **Vzajemnost med vero in zakramenti** glede vere in krsta v št. 94 zapisala: »V primeru **krsta otrok** je treba ugotoviti, ali obstaja upanje, da bodo otroci lahko vzgojeni v veri po zaslugi vere odraslih, ki so prevzeli to odgovornost. Brez vsakega upanja na takšno vzgojo v veri v prihodnosti niso izpolnjeni minimalni pogoji, pomembni za prejem krsta.«

Glede **krsta odraslih** dokument poudarja, da »naj ne bodo krščeni, dokler niso dovolj poučeni ne samo v veri, ampak tudi o krščanskih navadah, vsaj v nujno potrebnem za zveličanje. Ne bi smeli biti krščeni, dokler ni gotovo, da razumejo, kaj s krstom prejemajo oziroma na kaj z njim odgovarjajo in kakšno vero izražajo ter da želijo v tej veri živeti in vztrajati v krščanstvu« (št. 87). In nadaljuje: »**Cerkev je vedno naklonjena obhajanju zakramenta krsta.** Ta drža namreč vključuje veselje, ki izhaja iz dejstva, da novi verniki prejmejo opravičenje, so vključeni v Kristusa, ga prepoznajo kot svojega Odrašenika, upodobijo svoje življenje po Kristusu, postanejo udje Cerkve, pričujejo o novem življenju v Duhu, po katerem so postali naslovniki milosti in so bili razsvetljeni. Vendar pa ob popolni odsotnosti osebne vere zakramentalni obred izgubi pomen. Medtem ko veljavnost temelji na obhajanju zakramenta s strani delivca z ustreznim namenom (št. 65-70), pa brez minimalne vere s strani krščenca izgine bistvena vzajemnost med vero in zakramenti. **Brez vere v to, da vidna znamenja prenašajo nevidno milost** (npr. potopitev v vodo kot prehod iz smrti v novo življenje), **ta znamenja ne prinašajo nevidne resničnosti, ki jo označujejo:** odpuščanja grehov, opravičenja, ponovnega rojstva v Kristusu po Duhu, vstopa v sinovsko življenje. V tem primeru postane krst preprosto družbeni običaj ali pa je prežet s poganskimi elementi. Bojim se, da je tudi pri nas vedno več primerov, ko se dogaja prav to...«

S Kristusom in zato tudi s Cerkvijo združujeta vera in krst. Polnost pomenita oba. A od nič do polnosti je veliko nians, zato govorimo o popolni in nepopolni edinosti s Cerkvijo. Na svoj način povezuje katehumena s Cerkvijo že tudi želja prejeti krst..., zato je lahko mirno rečemo, da nepopolno, a vendar resnično tudi katehumeni že sodijo k Cerkvi.